

De Bloeimeesters is een collectief van tuinontwerpers, kwekers, beplantingsadviseurs en hoveniers die tuineigenaren willen inspireren hun tuinen te vergroenen. Elke maand licht een van hen een speciale tuinplant uit. **Dit keer: tuin- en landschapontwerper en boomverzorger Sandor Walinga over de wilde of gewone lijsterbes (Sorbus aucuparia).**

Wilde lijsterbes

Sandor: "Sorbus is een omvangrijk geslacht met veel verschillende soorten waarvan de wilde lijsterbes, ofwel gewone lijsterbes (Sorbus aucuparia), de meelbes (Sorbus aria) en de Zweedse meelbes (Sorbus intermedia) de bekendste zijn. Ik beperk me hier tot de wilde lijsterbes. De reden is de brede toepasbaarheid in vorm en standplaats en de hoge ecologische waarde. De naam lijsterbes verklapt al een van zijn kwaliteiten, een rijke besdracht die graag gegeten wordt door lijsterachtigen als de merel, zanglijster en koperwiek."

Wat maakt hem geschikt voor de tuin?

"De wilde lijsterbes is zo gewoon, maar toch bijzonder. Met zijn grote ecologische en esthetische waarde is deze struikachtige, kleine boom goed toepasbaar in de tuin. De lijsterbes heeft het (bijna) allemaal: een opvallende en ecologisch waardevolle bloei, een transparante boomkroon die niet te groot wordt, een goede herfstkleur, bessen voor mens en dier en een standplaats waar niet al te veel eisen aan worden gesteld. Het enige wat tegenvalt is de geur van de bloemen, maar geen plant is perfect.

Nog een goede reden om een lijsterbes in je tuin te zetten: het uitlopen van het blad. Dit gebeurt al vroeg in het voorjaar en brengt een lichte zweem van groen in de nog kale omgeving."

Waar is de boom op z'n best?

"De wilde lijsterbes doet het op bijna elke grond goed en is daarom niet zo kieskeurig wat betreft zijn standplaats. Waar de lijsterbes wat minder van houdt is een hoge pH, dus een erg kalkrijke bodem. De >

Plantpaspoort

Latijnse naam Sorbus aucuparia

Nederlandse naam wilde of gewone lijsterbes

Boomvorm smal tot eironde kroon als hoogstam, ook meerstammig en in struikvorm te krijgen

Hoogte 6 tot 12 m, als struikvorm lager

Standplaats zon tot halfschaduw

Bodem alle grondsoorten

Bloei roomwitte bloemtuiten in mei

Vrucht oranje tot vuurrode bessen in nazomer en herfst

Herfstkleur geel tot oranje-rood in oktober

Ecologische waarde inheems, rijke bloei en besdracht

De mooiste wilde lijsterbessen

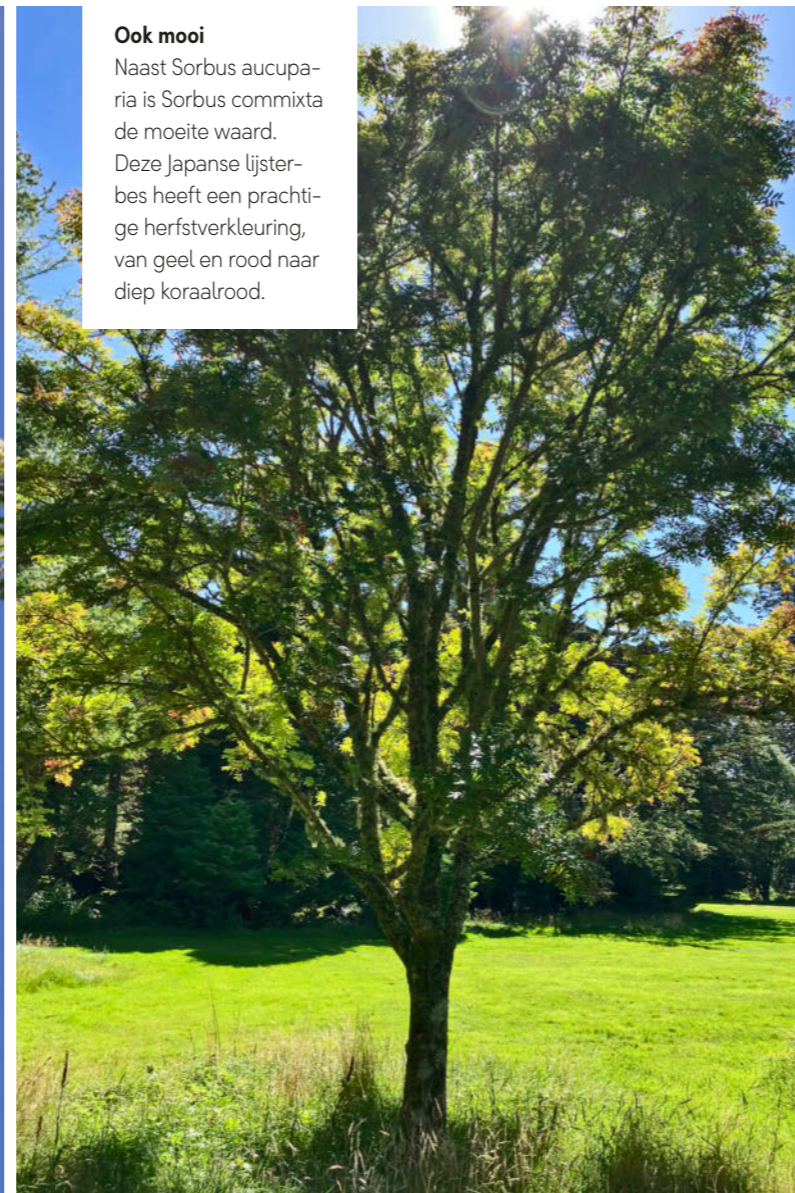
- 'Sheerwater Seedling': opgaand met een smal eivormige kroon en goed groeiend.
- 'Rosica Major': krachtig groeiend met grote bloemtuiten en dieprode bessen.
- 'Edulis': heeft rauw eetbare vruchten met een zoetzure smaak.
- 'Autumn Spire': zuilvormig, met een opvallende rood/purperen herfstkleur en geeloranje bessen.

Sorbus aucuparia
'Rosica Major'

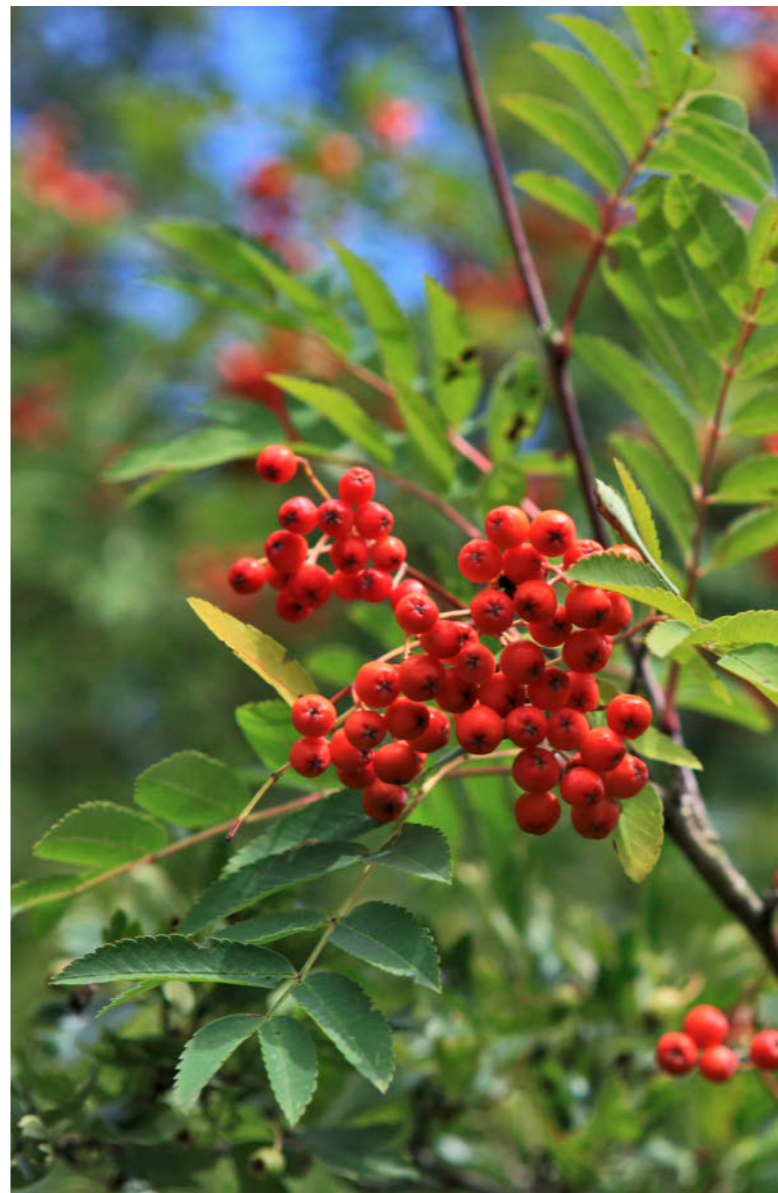
Sorbus aucuparia 'Rossica Major' in bloei.

De Japanse lijsterbes, Sorbus commixta.

Ook mooi

Naast Sorbus aucuparia is Sorbus commixta de moeite waard. Deze Japanse lijsterbes heeft een prachtige herfstverkleuring, van geel en rood naar diep koraalrood.

Bessen van de wilde lijsterbes (Sorbus aucuparia).

Sorbus aucuparia (hier in herfstkleur) vormt de tweede boomlaag in het bos.

> lichtbehoefte is zonnig tot licht beschaduwde, maar ik kom hem ook regelmatig tegen als tweede boomlaag in het bos. Hier zal de bloei en vruchtzetting dan wel veel minder zijn."

Wie snoepen allemaal van de bloemen en bessen?

"De bloemschermen vallen door hun kleur, formaat en grote aanwezigheid goed op; de lijsterbes is daarmee een rijkbloeiende boom. Voor de geur van de bloemen moet je de lijsterbes niet aanplanten, deze is niet erg aangenaam. Maar de bloemen trekken wel verschillende bijen- en hommelssoorten, enkele kevers en vliegen aan, en bieden hiermee vooral stuifmeel. Op de gewone lijsterbes komen ruim zestig verschillende soorten insecten voor, dit maakt deze kleine boom een middenmoter in de lijst van inheemse bomen met de meeste insectensoorten. De bessen

worden door vogels en (kleine) zoogdieren gegeten. Van de bessen, die in het najaar verkleuren naar oranje-rood kun je gelei maken, ze bevatten bovendien een hoog gehalte aan vitamine C. Rauw zijn de bessen door het hoge zuurgehalte niet te eten, je kunt er dan last van krijgen, maar het zuur wordt door verhitting geneutraliseerd. Ook kun je van de (gedroogde) lijsterbesbloesem theezetten."

Meerstammig, struik of hoogstam?

"Stam en takken hebben een grijsgrauwe gladde bast, bij een meerstammig exem-

plaar geeft dit een extra sierwaarde. De vorm van de lijsterbes is wisselend. De soort kan uitgroeien als hoogstamboom, struikvorm of meerstammige boom. Lijsterbessen zijn prima te snoeien als het moet, om bijvoorbeeld een meerstammig exemplaar te krijgen of om een boom op te kronen (elk jaar de laagste takken bij de stam afsnoeien). Het beverde blad geeft de lijsterbes een fijne, transparante kroon en past hiermee ook in verschillende beplantingsferen. Omdat de kroon nog voldoende licht doorlaat is een mooie onderbeplanting mogelijk. Denk aan halfschaduwsoorten als Aquilegia vulgaris (akelei), Geranium phaeum 'Wendy's Blush', Luzula nivea, Tiarella, Chelone obliqua, Aster divaricatus, Astrantia major (Zeeuws knoopje). 🌿

In de volgende aflevering: de specerijstruik (Calycanthus).

De Bloeimeesters online
Op debloeimeesters.nl vind je inspirerende 360° voorbeeldtuinen waar je doorheen kunt 'wandelen', met bij elke plant praktische informatie over groei en bloei. Je kunt de planten ook via de site kopen.